

EURÁZSIA

II. ÉVFOLYAM 1. SZÁM
2023. I. NEGYEDÉV

Raekwon Chung

---

*„Felül kell emelkednünk
a rövid távú önzésünkön”*

„A civilizációnak a fennmaradása érdekében fenntarthatósági fordulatot kell végrehajtania. A tudás minden időpontban és minden irányba exponenciálisan bővül, ezért ütközik természeti és közösségi korlátokba. Az emberi közösségnek fennmaradása érdekében az új technológiákat fenntartható irányokba kell fordítania. Erről szól a 21. század.”

Matolcsy György, az MNB elnöke

IMPRESSZUM

Eurázsia Magazin

Nyomtatott kiadás: ISSN 2786-3859

Kiadja a Neumann János Egyetem Eurázsia Központja

Kiadó székhelye: 6000 Kecskemét, Izsáki út 10.

Felelős kiadó: Horváth Levente igazgató

Főszerkesztő: Petán Péter

Felelős szerkesztők: Öry Mariann, Viland Gabriella, Tóth Loretta

Képszerkesztő: Hegedüs Róbert

Olvasószerkesztő: Koskocki Erika

Nyomdai kivitelezés: Pharma Press Nyomdaipari Kft.

Kiadvány tördelés: Kónya Anita

Grafika: Érsek-Csanádi Alexandra

A külső szerzők cikkei nem feltétlenül tükrözik a lapkiadó álláspontját.

Az Eurázsia Magazin szerkesztőbizottsága

Elnök

Dr. Horváth Levente

Tagok

Dr. Bernek Ágnes, Dr. habil. Csicsmann László, Dr. Csizmadia Norbert, Dr. habil. Csoma Mózes, Prof. Dr. Dövényi Zoltán, Dr. Háda Béla, Prof. Dr. Hamar Imre, Prof. Dr. Hidas Judit, Dr. habil. Ittész Máté, Dr. Klemensits Péter, Dr. Lehmann Kristóf, Dr. Moldicz Csaba, Prof. Dr. N. Rózsa Erzsébet, Dr. Obrusánszky Borbála, Prof. Dr. Popp József, Dr. P. Szabó Sándor, Prof. Dr. Rostoványi Zolt, Dr. habil. Salát Gergely, Dr. Szatmári Péter, Dr. Szerdahelyi István, Prof. Dr. Szilágyi István, Prof. Dr. Tarrósy István, Prof. Dr. Tózsá István, Prof. Dr. Vasa László, Dr. habil. Wilhelm Zoltán, Zoltai Alexandra

Új ÉV, KIHÍVÁSOK, LEHETŐSÉGEK

A 2022. év számos újabb fordulatot hozott a nemzetközi politikában. A 2020-ban kitörő koronavírus-járvány – amely még mindig itt van velünk – mellett tavaly egy nem várt háború is kitört. ebből kifolyólag energiaválság és gazdasági válság szakadt a világra, továbbá számos országban belpolitikai változások is történtek, ezáltal új külpolitikai irányok is kialakultak. Mindezek a világrend átalakulásának első jelei, első előrengései.

Az Eurázsia Magazin 2022-ben indult el, és negyedévente számolt be ezen előrengések eseményeiről, hogy „Kelet felé tart a globális gazdaság súlypontja” (I. évf., 1. sz., 13. o.), ezzel „Küszöbön áll Eurázsia korszaka” (I. évf., 1. sz., 11. o.). Beszámoltunk arról, hogy „Moszkva ráborította az asztalt a Nyugatra” (I. évf., 2. sz., 6. o.), amelynek keretében egy „Új világ, régi háromszög” (I. évf., 2. sz., 13. o.) alakult ki, ezzel „Széttöredezett az egypólusú világ” (I. évf., 2. sz., 47. o.) és „Peking és Moszkva éles helyzetbe került” (I. évf., 2. sz., 44. o.). A „Diplomáciai találkozók a változó világrendben” (I. évf., 3–4. sz., 27. o.) megsokasodtak, és még nagyobb jelentőséggel bírnak, mint korábban. És természetesen bemutatunk, hogy mi várható az új világrendben, hogy „Őszekapcsol és fenntarthatóságra épít az eurázsiai korszakváltás” (I. évf., 2. sz., 16. o.), „Globális közkinés az Új Selyemút” (I. évf., 2. sz., 21. o.). Megvizsgálva a jelent és a múltat, elmondható, hogy „Ciklusok és mintázatok: Az új reneszánsz időszak” (I. évf., 3–4. sz., 11. o.) kezdődött meg.

A 2022-es év vége is eseményekkel teli időszak volt a világrend alakulását illetően, amelyről jelen számunkban is olvashatnak: novemberi G20–csúcsalálkozó Indonéziában, háborús mérleg 2022 végén, Európa változó energiaellátása.

A II. évfolyam megújult számában azonban nemcsak a múlttól, hanem a jövőről is olvashatnak az izgalmas interjúkban, továbbá elemzéseinkben, amelyek a gazdasági kilátásokról, eurázsiai integrációkról és a konfliktusgócokról szólnak, azaz hogy mire kell figyelni 2023-ban, milyen új kihívásoknak nézünk elébe az új évben.

Horváth Levente,
a szerkesztőbizottság elnöke

De talán a 2023-as évet illetően az egyik legnagyobb változás az lesz, hogy Kína három év után szinte teljesen eltörölte a koronavírus elleni küzdelemben bevezetett szigorú lezárásokat, és újra megnyitja kapuit. Xi Jínping kínai államfő szeptemberben személyesen vett részt a Sanghaji Együttműködési Szervezet üzbeisztáni ülésén, novemberben a G20–csúcsalálkozón, végül decemberben a Kína–Öbölmenti Arab Országok Együttműködési Csúcsalálkozón. Emellett a kínai pártkongresszust követően több állami vezető, többek között a német kancellár is látogatást tett Pekingben, hogy együttműködésről tárgyaljon a kínai kormánnyal.

Tavaly december végén Kína feloldotta a beutazási karanténkötelezettséget január 8-ával, amely azt jelenti, hogy 2023-ban a kínai diplomáciai látogatások, delegációk külföldi utazásai és a kínai turisták számának hatalmas növekedése várható, az Övezet és Út kezdeményezés újabb lendületet kaphat, azaz az idei esztendő az új lehetőségek éve lesz Eurázsia és természetesen Európa számára.

Az Eurázsia Magazin az objektív elemzésekkel, cikkeikkel abban segít, hogy ezeket a lehetőségeket mutassuk be, és ne egy démonizált képet láttassunk a 21. századi világgazdaság felemelkedő gazdasági szereplőiről, főszereplőiről.

Ezzel az utolsó gondolattal kívánok az Eurázsia Magazin szerkesztőségének nevében sikerekben és lehetőségekben gazdag boldog új évet és boldog új Holdujét.

Fotó: Hegedűs Róbert

VIHAROS

VÁLTOZÁSOK ELŐTT A VILÁG

YANG CHAO, A KÍNAI NÉPKÖZTÁRSASÁG BUDAPESTI NAGYKÖVETSÉGÉNEK IDEIGLENES ÜGYVIVŐJE

A kínai holdnaptár szerinti nyúl éve 2023. január 22-én kezdődik. A nyúl a kínai asztrológiában a bölcsesség, az intelligencia, a boldogság és a szerencse jelképe. A magyarországi Kínai Nagykövetség nevében ezúton szeretnék minden kedves olvasónak boldog új évet kívánni.

A világ viharos változások időszakába lép, amelyben geopolitikai feszültségek és olyan bonyolult és nehéz problémák merülnek fel, mint az infláció, az élelmiszer- vagy az energiabiztonság. Számos fontos kérdést érdemes megfontolni azzal kapcsolatban, hogy merre tart az emberiség és a nemzetközi helyzet.

Vajon térjünk vissza a hidegháborús megosztottság és konfrontáció régi ösvényére, vagy lépünk a szolidaritás és az életközösség új útjára? Kelet-Közép-Európa két világháború kitérését is a saját bőrén tapasztalta meg, a hidegháború ide-

jén pedig a két tábor csatározásának frontvonalában állt.

A magyar barátaimmal folytatott beszélgetések során többször felvetődik, hogy „a kelet-közép-európai országoknak, köztük Magyarországnak a kelet-nyugati cserekapcsolatok és együttműködés hídjává, nem pedig a nagyhatalmak közötti konfrontáció frontvonalává kell válnia”. Ezzel mélyesen egyetértek.

Az ukrán helyzet aggasztó, mivel a válság hatása továbbgyűrűzik, és károsítja a regionális biztonságot, stabilitást és a világgazdaság talpra állását. Kína mindig kiáll minden ország szuverenitásának és területi integritásának tiszteletben tartása mellett, tiszteletben tartja az ENSZ Alapokmánya céljait és elveit. Kész együttműködni más országokkal – így Magyarországgal is – a válság békés megoldásának előmozdítása érdekében.

Vajon döntsünk-e az elszeparálódás, a kapcsolatok megszakítása mellett, vagy maradjunk nyitottak, toleránsak? A világ nem sülyedhet vissza az egymástól való kölcsönös elzárkózásba, az elszakadásba. A nemzetközi közösség egyetemes elvárása a toleránsabb, inkluzívabb és rugalmasabb globális fejlődés előmozdítása.

Kína és az Európai Unió között nincsenek alapvető stratégiai különbségek és konfliktusok. Mindkét félnek közösen kell fellépnie az elszeparálódás és a protekcionizmus, valamint a gazdasági, kereskedelmi és tudományos cserekapcsolatok átpolitizálása és fegyverre alakítása ellen.

Vajon belesétáljunk-e a Thuküdidész-csapdába, vagy kölcsönös tisztelet és a mindenki számára előnyös együttműködés új típusú nagyhatalmi kapcsolatainak aktív kiépítésén dolgozzunk? A világ minden országa aggodalommal figyeli a kínai-amerikai kapcsolatok alakulását, és általános elvárás, hogy az egészséges és stabil fejlődési pályára való visszatérés. Elég nagy a világ ahhoz, hogy helye legyen benne mind Kína, mind pedig az Egyesült Államok fejlődésének és közös jólétének. A felek interakcióját a párbeszédnek és a mindkét fél számára előnyös együttműködésnek kell jellemeznie, nem pedig a konfrontációnak és a másik kárára való gyarapodásnak.

Vajon zárkozzunk-e be egy „információs burrokba”, vagy objektíven és elfogulatlanul tekintünk Kína fejlődésére? Az elmúlt bő negyven évben Kína kitartott a kínai sajátosságú szocializmus útján, aktívan végrehajtotta a reformokat és a nyitást, gyors gazdasági és társadalmi fejlődést ért el, eredményeit még a vak is látja. Ugyanakkor egyes

országok még mindig nem bírnak elszakadni a Kínával szembeni régi előítéleteiktől. Egy ország fejlődési útját az adott ország adottsága alapján kell kialakítani, a világon nem létezhetnek teljesen egyforma politikai modellek. A Nyugat demokráciája nyugati típusú, Kína demokráciája kínai stílusú. Mindkettő megfelel az egyedi helyi viszonyoknak, a saját értékein, hagyományos kultúráján alapul. Egyetlen ország demokratikus rendszere sem lehet tökéletes, folyamatos fejlesztésre és tökéletesítésre szorul.

A kínai modernizáció más országok modernizációjának közös vonásaival mind rendelkezik, ugyanakkor nemzeti adottságokon alapuló kínai sajátosságokat is fel tud mutatni.

Kína stratégiai szándékai nagyon világosak, és politikája hosszú távon is stabil. Kína belpolitikájában ragaszkodik az emberközpontú fejlődés ideológiájához, valamint a reformok és a nyitás elmélyítéséhez. Külpolitikájában határozottan független és békés, ragaszkodik a békés fejlődés útjához, más országokkal barátságot és együttműködést ápol.

A járványügyi helyzet változásaival párhuzamosan, Kína a saját aktuális helyzete alapján haldéktalanul kiigazítja és optimalizálja járvány megelőzési és -védelmi politikáját, az emberi egészség védelme mellett maximálisan fenntartva a gazdasági és társadalmi dinamikát és megkönnyítve a nemzetközi kapcsolatokat. Xi Jinping elnök bejelentette, hogy Kína fontolóra veszi a III. Egy övezet – egy út nemzetközi együttműködési fórum megrendezését. A világ egy életerősebb, nyitottabb, befogadóbb, és magabiztosabb, a saját erejéből fejlődésre képes Kínát fog látni.

Fotó: iStock

Tartalomjegyzék

8. CÍMLAPINTERJÚ

EXKLUZÍV:

Raekwon Chung, a nemzetközileg elismert, béke Nobel-díjas kutató a klímaválságról

14. FÓKUSZ

- 14. Holdújév és Tavaszünnep Kínában – a Vízinyúl esztendeje
- 18. Új irányt adhat India a G20-nak
- 20. Csodák pedig nincsenek – az USA Ázsia politikája
- 22. Orbán Balázs a türk államokkal való együttműködésről

24. TÜKÖR

- 24. Oligarchák és klánok küzdelme Kazahsztánban
- 28. Az indiai közösségben parázslík tovább a brit konzervativizmus
- 32. Felgyülemlett harag és feszültség Iránban
- 34. Ryosei Kokubun japán akadémikus a multipoláris világrendről

38. SELYEMUTAK

- 38. Felértékelődő útvonal: a Török Áramlat
- 42. Kultúrákat és gazdaságokat összekötő légihidak
- 44. Szingapúr: nagyvárosi dzsungel, dzsungel a nagyvárosban

52. DOMINÓ

- 52. Lőporos hordók Ázsiában
- 54. A FÁK-tól a BRICS-ig
- 58. A háború és az átalakuló világrend

62. PIROS TASAK

- 62. Esőcseppek – Kő András újságíró publicisztikája
- 66. Kád, sodrófa, tenger, tűkés – Kiss Antal teológus írása

68. KULTÚRA

- 68. Térképre helyezik a magyar régészetet
- 74. A harmónia fenntartása – Renner Zsuzsanna a keleti orvoslásról és gyógyításról

80. GASZTRONÓMIA

A magyar szakács, Varga Dániel, aki hagyta az ázsiaiakat főzni

89. KÖNYVAJÁNLÓ

Geovízió – Csizmadia Norbert új tanulmánykötete

90. NEUMANN 120

A magyar géniusz

92. SPORT

A Janus-arcú világbajnokság – Démonok, remények és tendenciák

102. LAMPIONOK